

SKULDKOLLENS ORDLISTA

– en ordlista om skulder och krediter

Vår vardagsekonomi är full av ord som kan kännas svåra och främmande. Det är lätt att känna sig osäker och maktlös inför till exempel avtalens finstilla villkor. Med hjälp av **Skuld kollens ordlista** kan du avkoda det krångliga språket och ta makten över din ekonomi – både i dag och i framtiden.

Skuld kollens ordlista är en del av Skuld kollen – ett lektionsmaterial för dig som går i gymnasiet. Skuld kollen innehåller kunskap för livet om pengar och skulder.

Avbetalning

I stället för att betala hela summan på en gång betalar man lite i taget. Ofta är ett köp på avbetalning dyrare än att betala direkt, eftersom ränta och avgifter tillkommer. Ett köp på avbetalning är ett sorts lån – du får varan på en gång och sedan betalar du av, precis som när du tar ett banklån.

Avtal

En överenskommelse som kan gälla både pengar och något annat. I avtalet kommer man överens om en rad villkor. Avtal kan vara både muntliga och skriftliga.

Betalningsanmärkning

En anmärkning ("prick") som visar att man inte har skött sina betalningar. Betalningsanmärkningen registreras hos kreditupplysningsföretagen. Den finns kvar i tre år och kan till exempel leda till att man inte får ta ett lån, hyra en lägenhet eller teckna mobilabonnemang.

Betalningsföreläggande

Ett brev som du får om din skuld har hamnat hos Kronofogden. I brevet framgår både hur stor skulden är och vilka kostnader som har kommit till. Du måste svara på brevet för att Kronofogden ska få veta att du har tagit del av informationen. *Se även Bestrida och Delgivning.*

Bestrida

Om du tycker att ett betalningskrav är fel kan du bestrida det, alltså protestera mot det. Det innebär att du skriftligen meddelar Kronofogden eller domstolen vad du tycker är fel och varför.

Buffert

Sparade pengar för oväntade utgifter, till exempel om något går sönder och du måste köpa nytt.

Budget

En ekonomisk plan för en viss period. Här står det hur mycket pengar som kommer in och vad pengarna ska räcka till. En budget kan ge dig kontroll över din ekonomi.

Borgen

Att gå i borgen betyder att man går med på att betala en skuld för någon annan om den personen inte betalar.

Borgensman

Den som går i borgen för någon, alltså den som lovar att betala en skuld om den som har lånat inte betalar.

Borgenär

Den som har lånat ut pengar och alltså också har rätt att få betalt. Ett annat ord för borgenär är fordringsägare. (Se även Gälldenär)

Bruttoinkomst

Inkomst (till exempel lön) innan skatten är betald.

SKULDKOLLEN

ETT GYMNASIEMATERIAL FRÅN KRONOFOGDEN.SE/SKOLA

D

Delgivning

En bekräftelse på att du har tagit emot ett betalningsföreläggande eller ett beslut. Du meddelar Kronofogden att informationen har nått dig genom att antingen ringa till Kronofogden eller genom att skicka tillbaka ett undertecknat delgivningskvitto till Kronofogden. I samband med det kan du också bestrida skulden om den inte stämmer.

Disponibel inkomst

De pengar man har att röra sig med efter att skatten är betald plus eventuella bidrag (till exempel studiemedel, a-kassa och bostadsbidrag).

Disponibel inkomst = inkomst - skatt + bidrag

E

Effektiv ränta

Den totala kostnaden för ett lån, inklusive ränta och alla avgifter. Hur stor den effektiva räntan blir beror både på räntesatsen och hur lång tid det tar att betala av lånet. Anges i procent för att man ska kunna jämföra vad olika lån kommer att kosta.

Exekutiv auktion

Kronofogden säljer saker för att någons skuld ska betalas. Kronofogden kan till exempel sälja din bil eller ditt hus för att betala din skuld. Pengarna går direkt till den som ska ha betalt. (Se även *Utmätning*)

F

Faktura

Ett skriftligt krav på att du ska betala. När man betalar med faktura innebär det betalning i efterhand – du har redan fått varan eller tjänsten som fakturan gäller (Samma som räkning.)

Fordran

Om någon är skyldig dig pengar har du en fordran på den personen.

Fysisk person

En fysisk person är samma sak som en privatperson. En fysisk person har ett personnummer. (Se även *Juridisk person*)

Förfallodag

Den dag pengarna senast ska finnas på mottagarens konto.

G

Gäldenär

Den som har en skuld att betala. En gäldenär kan vara både en person och ett företag. Gäldenär är motsats till borgenär. (Se även *Borgenär*)

H

Hyresvärd

Företag eller person som hyr ut en bostad eller lokal.

SKULDKOLLEN

ETT GYMNASIEMATERIAL FRÅN KRONOFOGDEN.SE/SKOLA

Inkassoföretag

Ett företag som mot betalning hjälper någon att driva in en skuld, skicka påminnelser och i vissa fall lämna ärendet vidare till Kronofogden.

Inkomst

De pengar du får in. Till inkomst räknas lön för arbete, olika bidrag, studiemedel, a-kassa med mera.

Juridisk person

Ett uttryck för ett företag eller en organisation. I stället för personnummer har en juridisk person ett organisationsnummer. (Se även *Fysisk person*)

Kredit

Samma sak som ett lån. Att "köpa på kredit" innebär att man betalar av lite i taget under en viss tid. (Se även *Lån och Avbetalning*)

Kronofogden

Kronofogden är en myndighet som arbetar med skulder. De hjälper den som inte får betalt att få betalt men också att den som har en skuld får stöd att reda ut sin situation. De arbetar också för att minska antalet människor som riskerar att få problem med sin ekonomi.

Laga kraft

Att ett beslut har vunnit laga kraft innebär att det inte längre går att överklaga.

Lån

Det innebär att någon (gäldenär) får låna en summa pengar av någon annan (borgenär), och att pengarna efter en viss tid ska betalas tillbaka. Ofta läggs en summa på som betalning för lånet. Den summan kallas ränta. (Se även *Kredit*).

Nettoinkomst

Det som är kvar av lönen efter att skatten är betald.

Offentlighetsprincipen

Innebär att det ska finnas insyn i statlig och kommunal verksamhet. Finns det till exempel ett beslut om utmätning kan vem som helst begära att få läsa beslutet.

Ombud

En person med uppdrag att utföra något för någon annan till exempel ett inkassoföretag som åtar sig att driva in en skuld åt ett företag.

SKULDKOLLEN

ETT GYMNASIEMATERIAL FRÅN KRONOFOGDEN.SE/SKOLA

Påminnelse

Om du inte betalar en faktura i tid brukar det, vanligen, komma en påminnelse efter cirka tio dagar. Då har borgenären rätt att lägga till en påminnelseavgift. Om du betalar fakturan nu är det viktigt att du även betalar påminnelseavgiften, annars kan det komma ett nytt krav på enbart den senare.

Ränta

Priset man får betala för att låna pengar. Sparar du pengar på ett konto i en bank kan du få ränta på sparpengarna.

Skadestånd

Om man orsakat en skada eller förstört för någon kan man bli dömd att betala en summa pengar.

Skuldsanering

Den som har skulder och inte har möjlighet att betala tillbaka kan ansöka om skuldsanering. Den som har skuldsanering lever på existensminimum i vanligtvis fem år. Efter den perioden har personen inte kvar sina skulder.

Snabblån

Ett lån där man snabbt kan låna pengar via dator, telefon eller mobil. Dessa lån har oftast höga räntor.

Solidariskt betalningsansvar

När flera personer gemensamt är ansvariga för att en skuld betalas.

Svaranden

Den som ett betalningsföreläggande och verkställighet riktar sig mot. Får du ett föreläggande på posten är det du som är svaranden.

Tillgångsundersökning

Kronofogden undersöker dina tillgångar – pengar, fonder, aktier eller saker av värde – för att se vad som kan utmätas.

(Se även *Utmätning*)

SKULDKOLLEN

ETT GYMNASIEMATERIAL FRÅN KRONOFOGDEN.SE/SKOLA

Uppskov

Den som har en fordran går med på att låta den som är skyldig pengar få längre tid på sig att betala. Uppskov kan du ibland få om du kontaktar den du är skyldig pengar.

Utmätning

Kronofogden beslutar om att något du äger ska användas för att betala din skuld. Den vanligaste formen av utmätning är löneutmätning, alltså att pengarna dras direkt från din inkomst.

Utgift

Dina utgifter är saker du lägger pengar på till exempel bostad, mat, kläder, telefon och nöjen.

Verkställighet

Innebär att Kronofogden hjälper människor som vill ha betalt att få sina pengar. Utmätning är ett exempel på verkställighet.

Vräkning

Att man tvingas flytta från sin bostad eller sin lokal och förlorar hyreskontraktet. Ett skäl för vräkning kan vara att man inte har betalat hyran eller att man har stört grannarna vid upprepade tillfällen. Vräkning är ett annat ord för avhysning.

Överklagande

Om du tycker att ett beslut är fel kan du överklaga. Det innebär att du skriftligen meddelar en domstol vad du tycker är fel och varför. Du kan överklaga fram till dess att ett beslut har vunnit laga kraft. (Se även *Bestrida och Laga kraft*)